

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Mayıs 2021

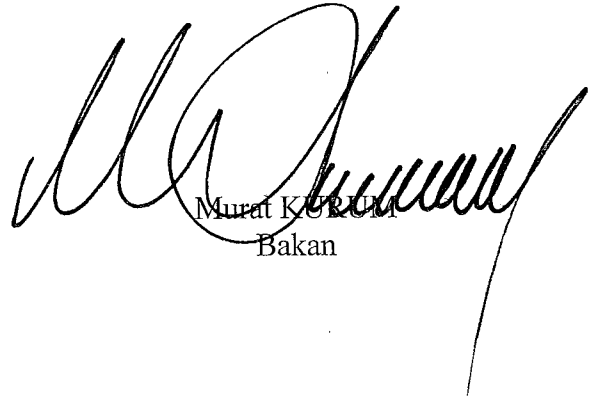
Sayı :30824082-610 9 55328
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

-Liste (7 Sayfa)

-Cevap Yazısı (55 Adet, 133 Sayfa)

7/41406 G.K.106	7/43222	} G.K.126	7/43817-7/43818	} G.K.136
7/41711 G.K.109	7/43224-7/43225		7/43820	
7/42148	7/43326		7/43825-7/43828	
7/42156 } G.K.112	7/43429-7/43430	} G.K.128	7/43966-7/43968	} G.K.137
7/42164	7/43432-7/43433		7/43972	
7/42731 G.K.119	7/43435-7/43436		7/44176	
7/42841 } G.K.121	7/43440	} G.K.139	7/44271	
7/42843	7/43580-7/43584 G.K.129		7/44276	
7/43026-7/43027	7/43638 G.K.131		7/44315	} G.K.142
7/43029	7/43708	7/44438		
7/43036-7/43041	7/43713	} G.K.134	7/44505-7/44506 G.K.1	
7/43160 G.K.125				

**BATMAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN NECDET İPEKYÜZ'ÜN
TBMM 7/43440 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından "*Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğ*" hazırlanmış ve ilgili tebliğ 23 Mayıs 2019 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ ile farklı meslek gruplarına birkaç günlük eğitim ve sınav sonucu verilecek belgeler ile atıksu arıtma tesisinde çalışma olanağı tanınmış ve bu da Çevre Mühendisliği eğitimi alanların mesleki haklarını ve eğitimlerini boşa düşüren bir süreci başlatmıştır.

Yaşanabilir bir dünya, sürdürülebilir kalkınma, doğal dengenin korunduğu sağlıklı bir çevre etkin çevre yönetimi politikaları ve uygulamaları mümkündür. Dünyada ve ülkemizde giderek artan çevre sorunları, bu sorunlara karşı geliştirilmeye çalışılan çözümler, insanlığın doğada yarattığı tahribatın bertaraf edilmesi Çevre Mühendisliği bölümü ve bir uzmanlık alanı olarak çevre mühendisliğini özel bir yere koymuştur. 2006 yılında Çevre Kanunu'na eklenen ve 2009 yılında Çevre Denetimi Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle Çevre Görevlisi tanımıyla yeni bir meslek grubu tanımlanmış ve bu meslek grubuna, faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tâbi tesislerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunun ve alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığının değerlendirilmesi ile tesis içi yıllık denetim programları düzenlenmesi görevleri verilmiştir.

Söz konusu iş ve işlemlerin çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal yaşam korunması ve insan sağlığı açısından taşıdığı önem ortadadır. Uzmanlık gerektiren bu işlerin çevre mühendisleri eliyle yürütülmesi gerekirken bir haftalık bir eğitimle "Çevre Görevlisi Belgesi" verilen kişilere devredilmesi, iktidarın insana verdiği değer, çevreye bakışı ve izlediği çevre politikaları konusunda çarpıcı bir örnektir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2009 yılından beri yürüttüğü mevzuat değişiklikleri ile Çevre Mühendisliğini geri plana iten, çevre sorunlarının birikmesine neden olan "Çevre Görevlisi" eğitimlerine devam etmektedir. Bu süre zarfında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Mühendislerinin çalışma alanlarına yönelik eğitim ve sertifikalandırma sürecine bir yenisini daha eklemiştir. Bakanlık tarafından çalışmaları yürütülen 23.05.2019 tarih ve 30782 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve amacı "*Atıksu arıtma tesislerinin etkin, verimli ve mevzuata uygun şekilde işletilmesinin sağlanması amacıyla istihdam edilecek teknik personelin nitelikleri, belgelendirilmeleri ile görev, yetki ve sorumluluklarına dair usul ve esasları düzenlemek*" olarak tanımlanan Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğ kapsamında "Atıksu Arıtma Tesisi Sorumlusu" gibi yeni bir tanım getirilmiştir. Tebliğle Çevre Mühendisleri Atıksu Arıtma Tesisi Sorumlusu olarak tanımlanırken, atıksu arıtma tesisi yeterlilik eğitimi sonunda yapılan sınavla çevre mühendisliği eğitimi almamış kişilere bu belgenin verilmesiyle birlikte, çevre sağlığı için hayati öneme sahip olan, arıtma tesislerinin sorumluluğunun 'işin ehli olmayan' kişilere verilmesinin yolu açılmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Ülkemizdeki üniversitelerin çevre mühendisliği bölümlerinden her yıl kaç kişi mezun olmaktadır?
- 2- Çevre mühendislerinin kamu ve özel sektörde iş bulma konusunda çektiği sıkıntı bilinmekteyken, bu meslek grubunun iş alanını daraltan "Çevre Görevlisi ve Atıksu Arıtma Tesisi Sorumlusu" adları altında yeni mesleklerin oluşturulmasına neden gerek duyulmuştur?
- 3- Çevre görevlilerinin çok kısa bir sürede aldıkları sertifika ile böylesi önemli görevleri yüklenmesi insan ve çevre sağlığı, çevrenin korunması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından ne tür sakıncalar doğurmaktadır? Bu konuda Bakanlığınız tarafından yapılmış bir çalışma var mıdır?
- 4- Tesislerin ve proseslerin özelliklerine göre konusunda uzman meslek disiplinleri ile yürütülmesi temel bir zorunluluktur. Temel mühendislik dersleri dahi almamış Moda Tasarımı, İşletme vb. gibi Çevre Mühendisliği ile hiçbir bağlantısı olmayan bölümlerin atıksu arıtma tesislerinde işletme sorumlusu olmasına izin verilmesinin bilimsel bir uygulama olmadığı ve çevre yönetimi ciddiyetiyle bağdaşmadığı iddialarını, dünya ve ülkemizin yaşadığı Koronavirüs salgınına da dikkate alarak, nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 5- Atıksu arıtma tesislerinde çalıştığını kanıtlayan diğer meslek grupları tesis sorumlusu olarak tanımlanıyorken; uzun yıllar boyunca atıksu arıtma tesisi tasarımı, imalatı ve devreye alınmasıyla ilgili çalışmaları yürüten çevre mühendisleri, eğitime katılma ön şartı ile D sınıfı tesis sorumlusu olabilmektedir. Bu uygulama mesleki uzmanlık, eğitim ve Çevre Mühendisliği diploması yeterliliği açısından çelişkili bir durum yaratmıyor mu?
- 6- Çevre politikaları ve uygulamaları konusunda ciddi endişe yaratan bu düzenlemeler yeniden gözden geçirilerek çevre mühendisi odaklı bir çalışma yapılacaktır mı?
- 7- Bakanlığınız söz konusu sertifikaya, işin ehli olmayanları da dahil eden, ihtiyaç duymasının sebebi nedir ve sertifika sürecinden ettiği gelir ne kadardır?

CEVAPLAR:

Çevre Görevlisi adı altında yeni mesleklerin oluşturulmasının yasal çerçevesi, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda 2006 yılında 5491 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle belirlenmiş olup, Kanunun Ek Madde 2'sine "*Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek kurum, kuruluş ve işletmeler çevre yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın almakla yükümlüdürler. Bu konuyla ilgili usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.*" hükmü getirilmiş olup, artan sanayi ile birlikte tesislerin/işletmelerin çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik olarak daha etkin bir süreç yürütmesi ve mevzuata uyum konusunda profesyonelliği ve verimliliğinin artırılması adına "Çevre Görevlisi" kavramı geliştirilmiş, çevre görevlileri tarafından faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek kurum, kuruluş ve işletmelerin çevre kirliliği oluşturmaktan gerekli olan önlemleri almalarını temin ederek çevrenin korunmasına katkı sağlamaları amaçlanmıştır.

Çevre Mühendisliği Bölümü mezunu olanlar, eğitime ihtiyacı olmadan çevre mühendisi olduklarına dair mezuniyet belgesi ile doğrudan çevre yönetim hizmeti yeterlik belgesi başvurusu yapabilirken, çevre mühendisliği dışındaki yönetmelikte geçen diğer meslek gruplarının Bakanlığın açacağı temel çevre bilimleri ve çevreye ilişkin kanun ve ikincil düzenlemeler konusunda eğitime katılarak, düzenlenecek sınavdan 100 üzerinden 70 ve üzeri puan alarak başarılı olmaları ve sınav sonunda başvuru yapmaları halinde çevre görevlisi olarak çalışabilmeleri için çevre yönetim hizmeti yeterlik belgesi alabilmektedirler.

Çevre ile ilgili faaliyetler sadece bir disipline mensup meslek grubunun görev alanı değil, birden fazla disiplinin bir arada faaliyet göstermesi gereken çok disiplinli bir alandır. Bu bağlamda, çevre yönetimi hizmeti faaliyeti ile farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelere hizmet verildiğinden, işletmelere hammadde girişinden, hammaddenin işlem görmesi ve ürün olarak satışa sunulmasına kadar geçecek tüm süreçlere hakim olunması, gerekirse prosese müdahale ederek atık oluşumunu azaltabilecek tedbirlerin alınmasına yönelik teknik bilgiye de sahip olunması gerekmektedir.

Bu çerçevede, çevre yönetimi hizmeti sadece çevre mühendisleri tarafından değil diğer meslek disiplinine sahip çevre görevlileri tarafından da yürütülmesi gereken bir faaliyet alanı olup, çevre yönetimi hizmetinin kalitesini de artırmaktadır.

Çevre görevlisi yetiştirmek için düzenlenen eğitimin amacı çevre görevlisi hizmeti verecek kişilerin Bakanlıkça ve mevzuat hükümleri doğrultusunda belirlenen bilgi ve alt yapıya sahip çevre görevlileri yetiştirmektir. Yönetmelik kapsamında verilecek eğitim ve sertifikalarla diğer meslek grubundaki kişilerin çevre mühendisliğine denk niteliklere getirilmesi hedeflenmemektedir. Bahse konu eğitim, çevre mühendisliği eğitimi değil çevre görevlisi eğitimidir. Bakanlık tarafından yayınlanan çevre mevzuatı sadece çevre mühendislerine yönelik, onların bilmeleri ve uymaları gereken hukuki belgeler olmayıp, ilgili tüm tarafların bilmeleri ve uymaları gereken bilgi ve belgelerdir.

Bakanlığımızca yürütülen çeşitli proje ve çalışmalarda; kamu kaynakları kullanılarak inşa edilen atıksu arıtma tesislerinin, yetkin kişilerce işletilmemesi sonucu bu tesislerin atıl hale geldiği veya tesisler verimsiz işletildiği için maddi kayıplar oluştuğu ortaya çıkmıştır. Bakanlık olarak bu durumu düzeltmek, atıksu arıtma tesislerinin etkin, verimli ve mevzuata uygun olarak işletilmesini sağlamak amacıyla, 23.05.2019 tarihli ve 30782 sayılı Resmi Gazete’de “Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğ” yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Söz konusu tebliğ kapsamında tesis sorumlularının çevre mühendisi olma şartı getirilmiştir. Ayrıca söz konusu tebliğ ile atıksu arıtma tesislerin işletilmesinde en az bir çevre mühendisi istihdamı zorunlu hale getirilerek, deneyimli ve yetkin Çevre Mühendislerince işletilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Bilindiği gibi yurt genelinde bazı atıksu arıtma tesisleri çevre mühendisi dışında başka meslek disiplinleri tarafından da işletilmektedir. Bu kişiler Bakanlığımızca yapılan eğitim ve sınav sonucunda başarılı olması durumunda, sadece çalıştığı tesiste geçerli olmak üzere bu belge verilmekte olup başka tesislerde bu belgenin geçerliliği bulunmamaktadır.

Atıksu Arıtma tesislerinde, tasarım, imalat ve işletilmesi konularının her biri ayrı uzmanlık gerektirmektedir. Bu tebliğin amacı, atıksu arıtma tesislerinde görev yapan Çevre Mühendislerinin bu alanda uzmanlaşması ve tesislerin bu uzman kişilerce mevzuata uygun olarak sürdürülebilir bir şekilde işletilmesi sağlanmaktadır.

Tebliğin amacı atıksu arıtma tesislerinde çalışan Çevre Mühendisleri ve tebliğin yayım tarihinden önce atıksu arıtma tesislerinde çalışan diğer meslek gruplarından da eğitimlerde başarılı olanların bu alanda uzmanlaştırılması hedeflenmiştir.

Söz konusu eğitimler ve sınavlar Bakanlığımızca ücretsiz bir şekilde gerçekleştirilmiş olup, tesis sorumlusu olmaya hak kazanan adaylardan yalnızca tesis sorumlusu belgesi ve kimlik kartları için 200 TL ücret tahsil edilmiştir.